

Strategische Kempenagenda 2019-2025

November 2019

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Opzet en doel Strategische Kempenagenda	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Wat is een Strategische agenda?	5
1.3 De Kempen	6
1.3.1 Geschiedenis van de Kempen	6
1.3.2 Bestuurlijke ontwikkeling	6
1.3.3 Sociaal	6
1.3.4 Oriëntatie	6
1.4 Hoe is de Strategische Kempenagenda tot stand gekomen?	6
1.5 Relatie met MRE-agenda	7
1.6 Programmalijnen	7
1.7 Integraliteit borgen	8
2 Thema's en opgaven	9
2.1 De transitie van het landelijk gebied	9
2.1.1 <i>Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten</i>	9
2.1.2 <i>Relatie met de MRE</i>	10
2.1.3 <i>Uitvoeringsagenda</i>	10
2.1.4 <i>Programmalijn</i>	10
2.2 Energietransitie	11
2.2.1 <i>Relatie met de MRE</i>	11
2.2.2 <i>Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten</i>	12
2.2.3 <i>Uitvoeringsagenda</i>	12
2.2.4 <i>Programmalijn</i>	12
2.3 Mobiliteit	13
2.3.1 <i>Relatie met de MRE</i>	13
2.3.2 <i>Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten</i>	13
2.3.3 <i>Uitvoeringsagenda</i>	14
2.3.4 <i>Programmalijn</i>	14
2.4 Wonen	15
2.4.1 <i>Relatie met de MRE</i>	15
2.4.2 <i>Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten</i>	15
2.4.3 <i>Uitvoeringsagenda</i>	15
2.4.4 <i>Programmalijn</i>	15
2.5 Economie	16
2.5.1 <i>Relatie met de MRE</i>	16
2.5.2 <i>Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten</i>	17
2.5.3 <i>Uitvoeringsagenda</i>	17
2.5.4 <i>Programmalijn</i>	18

Samenvatting

Samenwerking is niets nieuws binnen de Kempen. Dat doen we al geruime tijd op het gebied van de uitvoering van dienstverlening en ondersteunende functies in de GRSK. Daarnaast werken we formeel en informeel op vele terreinen samen. Ook in beleidsvoorbereiding weten we elkaar te vinden. Een uitbreiding van de samenwerking op strategisch niveau is nodig om te zorgen dat we het hoofd kunnen bieden aan uitdagingen die de gemeentegrenzen overschrijden. De samenwerking is ook nodig om onze positie in grotere verbanden te versterken.

Op initiatief van de raden van de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden is daarom door de gezamenlijke colleges de voorliggende Strategische Kempenagenda gemaakt. Een strategische agenda richt zich op visie en kaderstelling. In deze Strategische Kempenagenda zijn dan ook de bestuurlijke onderwerpen en thema's opgenomen die de Kempengemeenten vanuit een gezamenlijke visie en kader willen oppakken. Bij de thema's zijn de uitdagingen beschreven waarvoor we staan. Het zijn de uitdagingen waarbij de effecten die we beogen niet behaald kunnen worden als elke gemeente individueel aan de slag gaat. Of waarbij we een gezamenlijk belang hebben in een groter verband. De thema's voldoen ook aan de voorwaarde dat ze bij moeten dragen aan de versterking van het Kempisch profiel.

De Strategische Kempenagenda is tot stand gekomen via een zorgvuldig en interactief proces met colleges en raden. Dit proces heeft er voor gezorgd dat een gedegen document ligt. Op basis van uitgebreid bureauonderzoek en de input van gemeenteraden, colleges, gemeentesecretarissen, medewerkers en externe partijen zijn we gekomen tot de volgende thema's, in willekeurige volgorde:

- Transitie van het landelijk gebied
- Energietransitie
- Mobiliteit
- Wonen
- Economie

De thema's zijn op het eerste gezicht niet nieuw en verrassend. Door het proces dat we doorlopen hebben is de status van de thema's echter veranderd. Waren ze tot voor kort 'gewone' onderwerpen waarop we samenwerkten. Nu realiseren we ons veel meer dat het bijzondere thema's zijn. Ze zijn gepromoveerd tot strategische onderwerpen.

De thema's hebben verschillende raakvlakken en soms zelfs overlap met elkaar. Door de thema's expliciet te benoemen als thema's waarop de Kempen strategisch willen samenwerken, kan ook gezorgd worden voor meer integraliteit ertussen.

Transitie van het landelijk gebied

Op het landelijke gebied van de Kempen staat grote druk door de behoefte aan woningbouw, bedrijventerreinen, infrastructuur en de vrijetijdseconomie. Bovendien moeten in een erg kort tijdsbestek veranderingen worden verwezenlijkt in de landbouwsector en de energiesector, welke veranderingen beeldbepalend kunnen zijn voor de Kempen. Tegenover deze gezamenlijke opgaven staan ook een aantal uitgangspunten voor het landelijke gebied die door de gezamenlijke gemeenten onderschreven worden. Samenwerking is dan ook nodig, en goed mogelijk, om aan de hand van de gezamenlijke uitgangspunten dezelfde opgaven te lijf te gaan. Met dit thema wordt daarnaast de verbinding met de MRE gevonden, waar de transitie van het landelijk gebied eveneens op de samenwerkingsagenda staat.

Energietransitie

Samenwerking in de Kempen is essentieel om aan regionale, landelijke, Europese en zelfs wereldwijd gemaakte afspraken te kunnen voldoen ten aanzien van het klimaatdoelstellingen en CO2-reductie. De energietransitie moet bijdragen aan het afremmen van de klimaatveranderingen. De MRE is belast met het realiseren van een Regionale Energiestrategie (RES). Hierin moeten op hoofdlijnen keuzes worden gemaakt voor de opwekking van duurzame elektriciteit, warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie-infrastructuur. Met de in 2009 gezamenlijk opgestelde Kempische Klimaatvisie als uitgangspunt willen we echter de regie daarin, vanuit een zelfstandige rol, in eigen hand houden. Gezamenlijk optrekken zorgt voor een betere uitvoering, maar ook voor een zwaarder wegende stem naar bovenliggende partijen.

Mobiliteit

In de bereikbaarheid van de economische pijlers in de Kempen, maar ook in de leefbaarheid en bereikbaarheid van de kernen van de Kempische gemeenten, zijn belangrijke en gezamenlijke opgaven vanuit het thema Mobiliteit gelegen.

Deze opgaven vragen met name om samenwerking op strategisch niveau om de krachten als Kempen te bundelen voor een sterkere lobby op bovenliggende schaalniveaus zoals de MRE, provincie en rijksoverheid. Daarbij is het belangrijk om als Kempen met één stem naar buiten te treden. Mobiliteit heeft daarnaast raakvlakken met alle andere thema's. Door strategisch samen te werken kan de integraliteit tussen de thema's goed worden bewaakt.

Wonen

De Kempen kennen een vergelijkbare woningmarkt: grote aantallen vrijstaande woningen op (relatief) forse percelen. Maar ook de uitdagingen en speerpunten om daaraan te werken hebben gelijkenis met elkaar. In de Kempische Visie op Wonen (2019-2023) zijn de uitdagingen en opgaven benoemd waarvoor we allen staan: voldoende woonaanbod en een voorraad die past bij de vraag. De woningbouw dient op een zorgvuldige manier versneld te worden, betaalbaar wonen moet behouden blijven, de zorg voor elkaar moet gefaciliteerd worden, binnen het woningprogramma dient rekening te worden gehouden met de energietransitie en klimaatadaptie, en tenslotte dient aandacht te worden besteed aan de relatie tussen wonen en werken.

Na de herijking van de MRE is samenwerking op het thema Wonen op dat schaalniveau teruggelegd bij de individuele gemeenten of de subregio's ('landingsplaatsen'). Door het thema op te nemen in de Strategische Kempenagenda krijgt de samenwerking op dit gebied weer een plaats.

Economie

Het thema Economie kan als een enorm breed vakgebied worden gezien, waarbij samenwerking op allerlei onderwerpen een toegevoegde waarde kan hebben. Als je echter alles wil doen, gebeurt er niks. Focus is dan ook nodig. Gekozen is daarom om aan een viertal onderwerpen extra aandacht te schenken: bedrijven-terreinen, detailhandel, vrijetijdseconomie en talentontwikkeling in een multi-helix samenwerking.

De Kempen streeft in zijn geheel naar bedrijfsterreinen die zowel kwantitatief als kwalitatief aansluiten bij de vraag van de slimme maakindustrie, transportbedrijven, bouwbedrijven en groothandel. Om daarnaast te zorgen voor de Kempenbreed gewenste concentratie van detailhandel in de kernwinkelgebieden, is in samenhang ontwikkeld beleid nodig.

Ook in de vrijetijdseconomie ligt een belangrijke opgave. De Kempen beschikt over een prachtig gebied. Toeristen komen niet naar de specifieke gemeenten maar komen naar dat Kempengebied. De vrijetijdseconomie in de Kempen is daardoor een belangrijke economische pijler die een gezamenlijke aanpak vergt om dat in de toekomst ook te behouden.

Door de aanwezigheid van slimme maakindustrie in de Kempen bestaat een belangrijke gezamenlijke uitdaging uit het verzorgen van voldoende aanbod van gekwalificeerd personeel. Overheid, ondernemers en onderwijs, maar ook andere partners hebben kunnen elkaar daarin ondersteunen. Als we als Kempengemeenten gezamenlijk optrekken met die partners zorgt dat voor een betere coördinatie binnen deze multi-helix samenwerking.

1 Opzet en doel Strategische Kempenagenda

1.1 Aanleiding

Eind 2018 spraken alle gemeenteraden van de Kempengemeenten hun vertrouwen uit in een verdere samenwerking binnen de Kempen. Zij gaven opdracht aan de colleges om te komen tot een Strategische Kempenagenda, complementair aan de huidige wijze van samenwerking binnen de Kempen. De Kempengemeenten kennen een lange geschiedenis van samenwerking. Met de Strategische Kempenagenda geven we een eerste aanzet tot samenwerking op strategisch niveau.

1.2 Wat is een Strategische agenda?

In de loop van het proces zijn verschillende namen rondgegaan over het product dat voor u ligt. De verwijzing naar samenwerkingsagenda of strategische samenwerking werd gedaan. Ook de diepte van de agenda werd en wordt verschillend ingeschat. Daarom is het goed hier nog even kort toe te lichten wat wij hier onder de strategische agenda verstaan.

In de opdracht is het als volgt geformuleerd:

“In de strategische Kempenagenda zijn de bestuurlijke onderwerpen/thema’s opgenomen die de Kempengemeenten gezamenlijk (met alle Kempengemeenten dan wel een deel van de Kempengemeenten, afhankelijk van het thema) willen oppakken.”

De strategische agenda is een bestuurlijke agenda. Op de agenda staan de onderwerpen waarvoor een gezamenlijk strategisch beleid gewenst is. Strategisch beleid bij de gemeente is gericht op een maatschappelijk effect. En waar het gaat om een gezamenlijke agenda, gaat het dus om een effect dat we voor de Kempen willen bereiken. Per definitie is dit een lange termijn agenda. Maatschappelijke effecten worden niet in enkele jaren gerealiseerd. Om de effecten te bereiken is een uitvoeringsprogramma nodig.

Een goed voorbeeld uit het verleden van de samenhang visie-uitvoeringsprogramma-organisatievorm, is het KBP. De gezamenlijke visie op industrie/ bedrijventerreinen heeft geleid tot een uitvoeringsprogramma in een gemeenschappelijke regeling (KBP).

De thema's die in dit document zijn opgenomen voldoen aan de omschrijving voor een bestuurlijke agenda. Het zijn de uitdagingen waarvoor we samen, al dan niet met alle vijf gemeenten, aan willen werken. In hoofdstuk 2 wordt per thema beschreven welke gedeelde visie we hebben op de onderdelen van de thema's. Als er al uitvoeringsprogramma's zijn voor de activiteiten die we willen ontplooiën om de doelstellingen, het maatschappelijk effect, van de visies te bereiken, worden die ook beschreven.

Tegenover een bestuurlijke agenda staat een "management" agenda waarbij samenwerking gebeurt op basis van bedrijfsvoeringargumenten zoals efficiëntie, kosten, personeel, kwetsbaarheid enz. Deze kennen we goed in de vorm van de GRSK. Deze samenwerking is veel zakelijker. Als de technische meerwaarde vervalt, kun je stoppen of een andere vorm kiezen. Andere partners of uitbesteden bijvoorbeeld. Strategische samenwerking is niet inwisselbaar.

Het is belangrijk hier al te constateren dat elke gemeente vanuit een andere positie start. Soms ligt er al een visie voor een thema, soms wordt eraan gewerkt, soms is hij (sterk) verouderd. Daarnaast wordt in andere samenwerkingsverbanden aan dezelfde thema's gewerkt. Bijvoorbeeld in MRE-verband. In dat geval wordt de samenhang en relatie beschreven.

Tot slot is in de opdracht de voorwaarde meegegeven dat de onderwerpen in de strategische Kempenagenda moeten bijdragen aan de versterking van het Kempisch profiel en/of dat het onderwerpen betreft waarbij de individuele gemeenten (op termijn) onvoldoende in staat zijn om deze op lokaal niveau uit te voeren. Ook dit thema wordt per thema, of onderdeel binnen het thema, besproken als het aan de orde is.

1.3 De Kempen

1.3.1 Geschiedenis van de Kempen

De Kempen is het hoger gelegen gebied tussen Maas en Schelde met opgewaaide zandgronden. De naam van de streek is een vervorming van het Latijnse *Campinia* of *Campina*, wat 'land van velden' betekent en heeft te maken met een type landbouw, het kampenlandschap gebaseerd op de es. In de loop van eeuwen ontwikkelde zich een landschappelijk geheel van heide en kleine landbouwkernen en dorpen. Lang bleef de infrastructuur Noord-Zuid georiënteerd langs beken. Deze landbouweconomie bleef tot de ver in de 19e eeuw bepalend voor de streek.

De Kempen was na de afscheiding van België in 1830 voor zowel Nederland als België een verre uithoek. Arme boeren en kinderen ervan trokken naar de steden Tilburg en Eindhoven waar werk was in industrie. Vooral door de komst van de tramlijn ontstond een oost-west verbinding. Hierlangs ontstond bedrijvigheid en ontwikkelden zich grotere dorpen. Later werd de lijn vervangen door wegen en snelwegen (de verbindingen Eindhoven met westelijk Brabant en Antwerpen).

Ondanks de snelweg naar Antwerpen door de Kempen en de ontwikkeling van Benelux en EU is de economische verbinding met België tot nu toe beperkt gebleven. De oriëntatie is vooral op Eindhoven. De landbouw ontwikkelde zich op het platteland mee van regionaal voorzienend naar grootschalig voor de (internationale) markt. Recreatie en toerisme groeiden vanwege aantrekkelijke natuur en landschap.

1.3.2 Bestuurlijke ontwikkeling

Na de splitsing tussen België en Nederland werd de Kempen opnieuw een grensregio. De Kempengemeenten liggen sindsdien in Noord-Brabant. Ze zijn eind vorige eeuw bestuurlijk onderdeel geworden van de Regio Zuidoost-Brabant. Binnen die regio werken de gemeenten op basis van inhoudelijke agenda's in verschillende verbanden samen. Deze bestuurlijke indeling bevestigt de natuurlijke oriëntatie op Eindhoven en heeft deze ongetwijfeld versterkt.

De Kempengemeenten kennen een lange geschiedenis van samenwerking. Dit is logisch vanwege de geografische en sociaaleconomische samenhang van het gebied. In het rapport Tordoir over Brabantse netwerken (2014) wordt het een sub-urbane netwerk binnen het 'daily-urban' systeem van Brainport genoemd. Op het gebied van dienstverlening (uitvoering) en ondersteunende functies wordt in formele structuren samengewerkt (GRSK, Kempenplus). Verder is er veel informele samenwerking. Een uitbreiding naar samenwerking op strategisch niveau ligt voor de hand voor de thema's die de gemeentegrens (ver) overstijgen en om de positie in grotere verbanden te versterken.

1.3.3 Sociaal

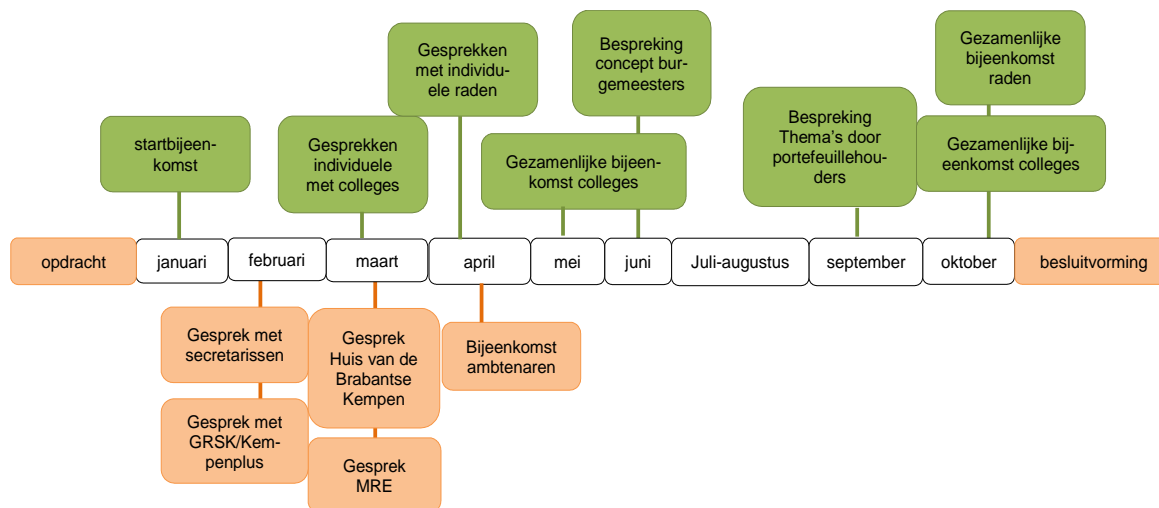
De Kempische dorpen kennen traditioneel een sterk verenigingsleven en een geschiedenis van coöperatieve samenwerking. Daarnaast worden vaak kenmerken als ondernemerschap, flexibiliteit en creativiteit genoemd als typisch Kempisch. Eigenschappen die passen in een gebied dat van nature weinig rijkdom biedt en lang overheerst is geweest of, als arme uithoek, op weinig steun vanuit een centraal gezag kon rekenen.

1.3.4 Oriëntatie

De vrijwel exclusieve oriëntatie op Eindhoven van de Kempen volgt logisch uit de geschiedenis en de aanpak van deze agenda. De oriëntatie is in dit proces een gegeven. Bij de omschrijving wordt wel duidelijk dat we (wellicht onbewust) met onze rug naar België staan. Het is misschien goed een keer om te kijken. Onze geografische ligging, grenzend aan de Belgische Kempen, is uniek ten opzichte van andere subregio's in Brabant Zuidoost. Het is bewezen dat grensregio's waar goed samengewerkt wordt over de grens, een sterkere economische groei kennen. Het zou daarom de moeite waard zijn ons te bezinnen op het zoeken naar een duurzame relatie met de Belgische Kempen.

1.4 Hoe is de Strategische Kempenagenda tot stand gekomen?

De Strategische Kempenagenda is een inhoudelijke agenda. Vanuit dit inhoudelijke perspectief hebben we in de periode januari - mei 2019 input opgehaald bij colleges, gemeenteraden, medewerkers en externe partners. Voorafgaand daaraan zijn de eerste contouren gevormd door literatuuronderzoek, bestaande beleidsdocumenten en lokale toekomstvisies, rekening houdend met de uitkomsten van de lokale trajecten rondom de bestuurlijke toekomst. Op basis van de verschillende gesprekken en bijeenkomsten hebben we de thema's vastgesteld.

Figuur 1: Tijdslijn proces ophalen opgaven strategische Kempengenda

Deze aanpak heeft de strategische thema's opgeleverd, die ook voor de grotere regio gelden en die ook bij het bepalen van de MRE -agenda naar voren kwamen.

1. De transitie van het landelijk gebied
2. De energie-transitie
3. Mobiliteit
4. Wonen
5. Economie

Analysefase

Nadat de thema's gekozen waren hebben de portefeuillehouders met ambtelijke ondersteuning de thema's inhoudelijk geanalyseerd. Per thema is onderzocht op welke beleidsterreinen we een gezamenlijke visie hebben, of deze actueel is, en of samenwerking wenselijk is en meerwaarde heeft.

Er is per beleidsterrein beoordeeld of er een relatie is met de thema's van de MRE en hoe de samenhang is. Tot slot werd geïnventariseerd of er al een uitvoeringsprogramma is.

Wanneer er nog geen gezamenlijke visie is, en/of geen uitvoeringsprogramma, is aangegeven dat dit wenselijk zou zijn. In deze agenda wordt niet ingegaan op *hoe* we op de thema's de samenwerking verder gaan inrichten. Dit wordt de volgende stap in het proces.

1.5 Relatie met MRE-agenda

Na de evaluatie van de MRE is een nieuwe agenda voor de MRE opgesteld. Deze bevat behalve Wonen dezelfde onderwerpen als deze agenda. Een gelijklopende visie en/of uitvoeringsprogramma van de Kempen gemeenten of een deel ervan zal leiden tot een gelijk standpunt in de MRE en daarmee een stevigere positie.

Bij het opstellen van de nieuwe agenda zijn bij de MRE ook thema's afgevallen, namelijk wonen, arbeidsmarkt, detailhandel & bedrijventerreinen en vrijetijdseconomie. Deze moeten nu op een andere manier aangepakt worden, de zogenaamde 'landingsplaatsen'. Enkele thema's (wonen, bedrijventerreinen en vrijetijdseconomie) komen met deze agenda terug in beeld. Wanneer deze onder een van de vijf thema's gebracht kunnen worden wordt dit daar vermeld.

1.6 Programmalijnen

De uitvoering van de thema's zal veelal de vorm krijgen van projecten. In samenhang vormen de projecten een programma. In hoofdlijnen kun je daarbij programma's onderscheiden die zich richten op de stedelijke omgeving, rood, en programma's die zich richten op het natuur- en cultuurlandschap tussen de bebouwde omgeving, groen. Op een grotere schaal is deze tweedeling te maken tussen de stedelijke agglomeraties, zoals Eindhoven, en de ommelanden.

Per thema is kort aangegeven of het programma zich op de groene- of rode lijn zal richten.

1.7 Integraliteit borgen

We pleiten voor een brede overlegvorm om de integraliteit van de vijf thema's te bewaken. We denken hierbij aan kempische ontwikkeldagen. Vanuit deze ontwikkeldagen kunnen we vervolgens komen tot een integrale strategie.

Strategische Kempen Agenda

2 Thema's en opgaven

2.1 De transitie van het landelijk gebied

“De Kempen”: een groene regio met een dorps- en landelijk karakter, hoger gelegen zandgronden, van zuid naar noord doorsneden door beken. De beken vormden het land en typische beekdallandschappen ontstonden aan weerszijden van de beek. De hoog gelegen schrale zandgronden omvatten niet alleen Bergeijk, Bladel, Eersel, Reusel-de Mierden en Oirschot. De veel ruimere regio tussen Schelde en Maas kan tot de Kempen gerekend worden. Politieke en economische invloeden hebben in de loop van eeuwen echter hun invloed op het landschap uitgeoefend. En vandaag de dag gebeurt dat nóg.

De gemene deler die de samenwerkende Kempengemeenten hebben rust letterlijk en figuurlijk op het beekdallandschap: de natuurwaarden, de cultuurhistorische waarden, de mentaliteit die hier ontstaan is. Deze waarden zijn altijd al aan verandering onderhevig geweest. Door ontwikkelingen in de landbouw, door behoefte aan woningen, door behoefte aan wegen en behoefte aan allerlei voorzieningen is het landschap door de eeuwen heen veranderd. Transitie is niets nieuws. Transitie in een flink tempo, dat is wel nieuw. Juist dat tempo dwingt nu tot snel schakelen en onderlinge afstemming. Tempo is nodig omdat we zien dat agrarische bedrijven stoppen en we versneld willen verduurzamen, mede met het oog op het versterken van het vestigingsklimaat van de hele Metropoolregio Eindhoven.

2.1.1 Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten

De druk op het buitengebied is de laatste decennia al in rap tempo vergroot door behoefte aan woningbouw, bedrijventerreinen, infrastructuur en de vrijetijdseconomie. In een buitengewoon kort tijdsbestek komen daar nu forse veranderingen in de landbouwsector bij en moeten er overwegingen gemaakt worden over de overstap van fossiele vormen van energie naar meer duurzaam opgewekte energie. Deze veranderingen kunnen letterlijk beeldbepalend zijn voor het landschap in de Kempen. Dat landschap is echter waardevol: juist de landschappelijke contrasten tussen het stedelijk gebied, Brainport Eindhoven en het landelijke buitengebied voegt meerwaarde toe aan het vestigingsklimaat voor bedrijven.

We hebben als Kempengemeenten te maken met een vergelijkbare problematiek in het landelijk gebied zoals: leegstaande stallen, het zoeken naar nieuwe economische dragers, ruimtelijke effecten van intensieve veehouderij op de omgeving, duurzame landbouw en klimaatadaptatie (berging/vasthouden water). We zien daarom het belang om hierin samen te werken.

De kunst is nu, hoe de Kempengemeenten, door afstemming van onderling beleid en samenwerking, de essentiële oude natuur-, cultuurhistorische en culturele waarden van het landschap behouden en hier tegelijkertijd wonen, bedrijvigheid, recreatie en energiewinning ruimte geven en bereikbaar maken. De insteek van de samenwerking op het thema “transitie van het landelijk gebied” richt zich daarom niet op een product maar op het proces. Het proces dat erop gericht is om ontwikkeling van de Kempengemeenten zó te stimuleren dat de ruimtelijke contrasten met het nabij gelegen stedelijk gebied, alsook het eigen karakter van iedere gemeente behouden blijft.

Kempische uitgangspunten

Als we de verschillende structuurvisies van de Kempengemeenten analyseren blijkt ook dat de volgende uitgangspunten gezamenlijk onderschreven worden:

- We zijn een blijvend groene regio met een dorps en landelijk karakter bestaande uit een mozaïek van kernen in een Kempisch beekdalenlandschap. Groen, natuur en duurzaamheid zijn kernbegrippen die we willen behouden en waarop we in willen zetten, als tegenhanger van de kernen waar wonen en hoogwaardige maakindustrie belangrijke functies zijn.
- We kiezen voor een stabiele balans tussen het groene karakter (natuur en landschap) en functies zoals wonen, werken (waaronder landbouw) en recreatie.
- We staan open voor nieuwe economische dragers (vrijetijdseconomie, maakindustrie, kwalitatief hoogstaande landbouw, duurzame agrarische sector en groene economie), mits deze de landschappelijke kwaliteiten versterken en verouderde functies een juiste herbestemming krijgen. Het faciliteren van alternatieve economische dragers mag niet ten koste gaan van de ruimtelijke en ecologische kwaliteit van het buitengebied.
- We zetten in op een gezamenlijke aanpak verduurzaming agrarische sector. Daarbij gaan we onderzoeken of we kunnen komen tot een integraal en langetermijn perspectief voor de Kempen in de vorm van een integrale strategie ruimte. Deze strategie is gericht op de versterking van de landbouwkundige, natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten van het gebied met als hoofdstructuur een beekdalenlandschap. Extra aandacht daarin hebben we voor de transitie van de landbouw, vrijkomende agrarische

bebouwing en een kringloop op kempisch niveau. Uitgangspunt in de integrale strategie ruimte is een hoge ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit. We kiezen daarin voor een heldere ruimtelijke hoofdstructuur, mede om verrommeling van het buitengebied en het aan elkaar rijgen van dorpen tegen te gaan.

2.1.2 Relatie met de MRE

Het samenwerkingsverband Metropoolregio Eindhoven heeft tot doel om de huidige economische ontwikkeling in de regio op duurzame wijze te consolideren en uit te bouwen. Het uitgangspunt daarbij is dat stad en landelijk gebied elkaar versterken en als één Metropoolregio de (internationale) concurrentie aan kunnen. Hierbij is “transitie landelijk gebied” als één van de thema’s waarop wordt samengewerkt benoemd. Het streefbeeld dat als uitwerking van dit thema wordt opgesteld omvat de volgende drie uitgangspunten:

1. We versterken landschap, natuur en de verbinding tussen stad en platteland en creëren ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie.
Hierbij wordt ook benoemd dat deze verbinding tot uiting komt doordat zowel stedelijk als landelijk gebied zich evenredig inzetten voor de gemeenschappelijke opgave. De duurzaamheidsladder bij de energietransitie is daarbij het uitgangspunt.
2. We streven naar een ruimtegebruik van onze regio dat in balans is met de natuurlijke systemen;
3. In het verlengde van bovenstaande zoeken we samen met de landbouwsector en andere stakeholders gericht naar mogelijkheden om in het landelijk gebied meer maatschappelijke en economische meerwaarde te genereren door het bijdragen aan bijvoorbeeld een gezonde bodem, maatschappelijke aspecten (vitaliteit en leefbaarheid) biodiversiteit, duurzame energieopwekking, klimaatadaptatie en landschappelijke kwaliteit.

De Kempische uitgangspunten zoals in het vorige onderdeel benoemd passen hier naadloos in. In de periode 2019-2025 gaan we vanuit deze uitgangspositie samenwerken en projecten verder vormgeven waardoor we een sterke gesprekspartner zijn richting de MRE, we efficiënter kunnen werken en van elkaar kunnen leren.

2.1.3 Uitvoeringsagenda

De focus in de uitvoeringsagenda voor de transitie van het landelijk gebied ligt, zoals eerder beschreven, op het proces dat erop gericht is om ontwikkeling van de Kempengemeenten zó te stimuleren dat het ruimtelijk contrast met het nabij gelegen stedelijk gebied, alsook het eigen karakter van iedere gemeente duurzaam in stand gehouden wordt. We vinden elkaar in de uitgangspunten voor het landelijk gebied en in het feit dat we samen het proces in willen gaan op onderstaande acties en inhoud. We houden daarbij de ruimte om lokaal eigen keuzes te maken ten aanzien van specifieke lokale ontwikkelingen. Om er zorg voor te dragen dat we lokale keuzes met elkaar afstemmen, zodat deze lokale initiatieven elkaar niet zullen bijten, maar elkaar juist kunnen versterken, wordt in de organisatie van de samenwerking de afstemming geïntensiveerd. Dat gebeurt zowel door afstemming tussen de betrokken portefeuillehouders onderling, als door afstemming met externe partijen die in het landelijk gebied een rol spelen.

Aandachtspunten in acties en inhoud:

1. Analyse en inventarisatie

- We inventariseren welke gemeentegrensoverschrijdende projecten er binnen de Kempen lopen, met als doel beter vat te krijgen op de gezamenlijke projecten en belangen die horen bij de beschreven kempische uitgangspunten. Dit maakt sturing op voortgang beter mogelijk.
- We inventariseren gezamenlijk welke regionale kansen en bedreigingen een rol spelen voor het versterken van de ruimtelijke opgaves in het buitengebied.

2. Opgaves

We gaan samenwerken aan de volgende drie opgaves:

- De sloopopgave (voortkomend uit stoppende agrarische bedrijven)
- Ontwikkeling van nieuwe economische dragers
- Optimaliseren en versterken van het natuurnetwerk

2.1.4 Programmalijn

Dit thema past in de groene programmalijn, omdat via inventarisatie, kennisdeling en gezamenlijk overleg de gemeenschappelijke kansen en bedreigingen voor het landschap in het buitengebied van de Kempengemeenten in beeld gebracht wordt.

2.2 Energietransitie

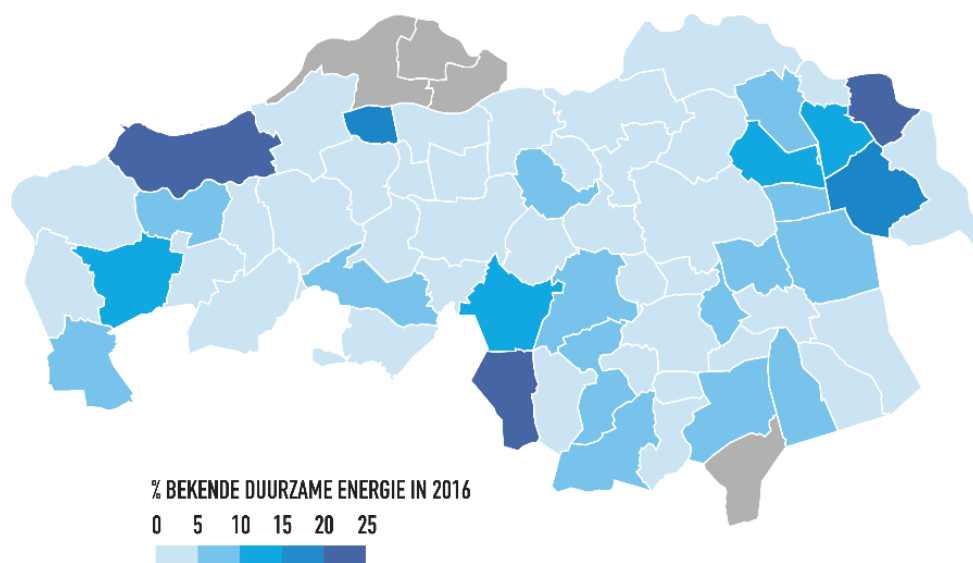
In 2015 is in Parijs het Klimaatakkoord gesloten. In dit akkoord hebben 197 landen afspraken gemaakt om verdere opwarming van de aarde een halt toe te roepen. In Nederland wordt het akkoord van Parijs vertaald in het nationaal Klimaatakkoord. Onze nationale doelstelling is tenminste 49% CO₂-reductie in 11 jaar (2030) ten opzichte van 1990, met een doorkijk naar 95% CO₂-reductie in 2050. Dit is een enorme maatschappelijke opgave, die vraagt om een gestructureerde en gezamenlijke aanpak.

Voor de realisatie van de nationale opgave is Nederland verdeeld in 30 regio's. Elke regio moet een eigen Regionale Energiestrategie (RES) opstellen. De Kempengemeenten vallen in dit kader onder de Metropool Regio Eindhoven (MRE). Gemeenten krijgen in het kader van de RES een grote verantwoordelijkheid voor de energievoorziening en in gedrag voor energiebesparing. De Kempengemeenten werken in dit kader samen voor het realiseren van de opgave en trekken samen op binnen de MRE. De Kempengemeenten hebben in 2009 een gezamenlijke Kempische klimaatvisie vastgesteld.

Samenwerking in de Kempen én de afstemming met het stedelijk gebied is essentieel om de klimaatdoelstellingen te halen. Het is daarbij de bedoeling dat de energietransitie klimaatverandering zoveel mogelijk afremt. Door over te stappen van fossiele brandstoffen op duurzame energie kunnen we de uitstoot van CO₂ terugdringen. Een zorgvuldige landschappelijke inpassing en aandacht voor het behoud van de ruimtelijke kwaliteit van het buitengebied is hierbij noodzakelijk. De overgang naar een duurzame energievoorziening is een uitdagende opgave, maar biedt ook kansen om op andere opgaven een positieve impuls te geven.

Duurzame energieopwekking in Brabant +

Vooral gemeenten aan de rand van Brabant zijn succesvol

Figuur 2, Uit: Brabant Kennis (mei 2018), Longread "Wat is er aan de rand?"

2.2.1 Relatie met de MRE

De 21 gemeente uit de MRE-regio stellen samen met de MRE en het Waterschap in 2020 een Regionale Energiestrategie op waaruit blijkt hoe de regio bijdraagt aan de nationale opgave. We staan in dit kader gezamenlijk met de MRE gemeenten voor de opgave om 49% CO₂ uitstoot terug te dringen ten opzichte van 1990. In de RES moeten daarvoor op hoofdlijnen keuzes gemaakt worden voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur. De Kempengemeenten trekken samen op in de totstandkoming en uitvoering van de RES. We kiezen ervoor dit te doen vanuit een zelfstandige rol, eigen regie en uitvoering, onder de paraplu van de RES.

2.2.2 Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten

De Kempengemeenten hebben in 2009 een gezamenlijke Kempische klimaatvisie vastgesteld, met als doelstelling energieneutraal te worden. Vanuit deze visie hebben we een aantal gezamenlijke ambities:

- We zijn als Kempen energieneutraal, aansluitend bij de gezamenlijke regionale opgave tot 49% CO₂ reductie.
- We spannen ons als Kempen maximaal in om onze eigen opgave te realiseren, met oog voor elkaars belangen.
- We voeren als Kempen een duurzaam energiebeleid dat meer omvattend is dan alleen zonne- en windenergie.
- We stellen gezamenlijk beleid en toetsingskaders voor grootschalige zonne- en windenergie op.
- We zoeken binnen de Kempen naar slimme en nieuwe innovatieve technieken voor duurzame opwek en opslag van energie en verduurzaming woningen.
- We vervullen als Kempen een zelfstandige rol (eigen regie en uitvoering) in de Regionale Energiestrategie in de Metropoolregio.
- We stemmen de lokale uitvoeringsprogramma's (meer) op elkaar af en zoeken op projectbasis naar slimme koppelingen daarin.
- We willen toe naar een (meer) gezamenlijke monitoring van de realisatie van de Kempische Klimaatvisie.

2.2.3 Uitvoeringsagenda

Op lokaal niveau kent elke gemeente een eigen uitvoeringsprogramma, passend binnen de Kempische klimaatvisie. We hebben de ambitie om deze lokale uitvoeringsprogramma's meer op elkaar af te stemmen met als doel het zoeken van slimme koppelingen op projectbasis en het leren van elkaar. Daarnaast willen we de voortgang van de realisatie van de Kempische klimaatvisie in gezamenlijkheid monitoren. Op projectbasis werken we in de uitvoering samen. Hier kunnen ook andere partners in beeld zijn of in beeld komen. We denken daarbij, afhankelijk van het project, aan omliggende gemeenten en triple-helix partners.

2.2.4 Programmalijn

In basis is het thema energietransitie onderdeel van de groene programmalijn. Wel zien we een duidelijke relatie en op sommige onderdelen een overlap met de rode programmalijn.

2.3 Mobiliteit

In 2016 is de regio de Kempen genomineerd als één van de 21 'Smart Manufacturing Regions' wereldwijd. 'Slim maken' vormt het profiel van de Kempen. Maakindustrie en landbouwsector staan aan de basis van de bedrijvigheid in de Brabantse Kempen. Naast de maakindustrie is recreatie en toerisme een belangrijke economische sector voor de Kempen. De locaties waar deze bedrijvigheid plaats vindt, moeten goed bereikbaar zijn. Het woon- en leefklimaat in de Kempen willen we verbeteren door de bereikbaarheid van zorg-, onderwijs- en winkelvoorzieningen voor de Kempenaren te verbeteren en de overlast van verkeer in woongebieden te beperken. We willen investeren in de leefbaarheid en vitaliteit van kernen en dorpen. Daarbij hebben we hoge ambities rondom gezondheid en duurzaamheid in de woon- en leefomgeving. Dit staat op gespannen voet met de bereikbaarheid voor auto- en vrachtverkeer. De fiets speelt echter een belangrijke rol in het bereiken van deze ambitie. We investeren bijvoorbeeld in snelle fietsverbindingen door de Kempen naar het stedelijk gebied.

Ook investeren we in alternatieve vormen van openbaar vervoer (slimme mobiliteitsoplossingen) en co-modale knooppunten om de bereikbaarheid te vergroten. We doen een onderzoek naar het sluipverkeer door de Kempen. We willen namelijk het doorgaande autoverkeer en overlast door zwaar verkeer beperken wat de leefbaarheid en verkeersveiligheid ten goede komt. We willen werken en leven in een klimaatbestendige, gezonde en duurzame omgeving. In samenwerking met de provincie zetten we in op openbaar vervoer dat gebruik maakt van duurzame energie (zoals elektrische bussen) en stimuleren wij het gebruik van elektrische voertuigen en de fiets door investeringen in de infrastructuur. Aanvullend worden de mogelijkheden verkend van het combineren van energieopwekking met infrastructuur en het circulair bouwen van de Kempische wegen.

Door de regionale strategie om het autoverkeer zo snel mogelijk via de belangrijkste toegangswegen naar de autosnelwegen te geleiden en door de realisatie van de N69, wordt de verkeersdruk op de snelwegen rondom Eindhoven groter. We zetten ons in voor het blijvend functioneren van dit hoofdwegennet dat van cruciaal belang is voor de economische positie van de Kempen. Cruciaal hierbij is de doorstroming van de A67, N284 en N397 en het goed functioneren van de aansluiting van de N69. Voor met name voor de N284 en grenscoördinatie N69 werken we als Kempengemeenten nauw met elkaar én de provincie samen aan projecten om te zorgen dat deze doorstroming goed functioneert. We verbeteren de bereikbaarheid door het optimaliseren van belangrijke toegangswegen tot de Kempen. Genoemde opgaven vragen met name om samenwerking op strategisch niveau om de krachten als Kempen te bundelen voor een sterkere lobby op bovenliggende schaalniveaus zoals Metropoolregio Eindhoven, Provincie Noord-Brabant en Rijksoverheid. Het is dan ook belangrijk om als Kempen als 1 stem naar buiten te treden. Hierbij willen we ook een positieve bijdrage leveren aan bovenregionale (Kempen)projecten, waarbij wel de link wordt gelegd met de eigen projecten. Ook willen we graag een gezamenlijke bijdrage in de (nieuwe) concessie openbaar vervoer. Waarbij Oirschot tevens een groter belang heeft in de samenwerking BOVENS.

2.3.1 Relatie met de MRE

Mobiliteit is een van de thema's die benoemd zijn in het samenwerkingsakkoord van de MRE. Het gaat daarbij om regionale, landelijke en internationale bereikbaarheid van de regio. Een onbereikbare regio heeft zijn weerslag op alle andere elementen binnen het Brainportsucces. En omgekeerd: een succesvolle bereikbaarheidsagenda kan het vliegwiel zijn voor alle andere ontwikkelingen. De Metropoolregio Eindhoven kiest daarbij voor die projecten die bijdragen aan het unieke economische profiel van het geheel; de mobiliteitsopgave heeft juist daarom hoge prioriteit.

De Brabantse Kempengemeenten beschikken over een goed innovatieklimaat, vooral vanwege hun ligging binnen Brainport. Deze regio wordt beschouwd als een van de belangrijkste kennis- en innovatieregio's van Europa. Er wonen 70.000 mensen en het bedrijfsleven telt meer dan 650 ondernemingen. Vier Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden) hebben de handen ineen geslagen om de Kempenregio bereikbaar te houden en de overlast van verkeer te beperken. Daarnaast werkt Bergeijk (gezien de belangen in het kader van de N69) ook samen in regio Zuid met gemeente Cranendonck, Heeze-Leende, Valkenswaard en Waalre. Oirschot werkt in dit kader meer samen in de regio BOVENS (Best, Oirschot, Veldhoven, Eindhoven, Nuenen en Son en Breugel)

We werken aan een excellente regio waardoor een betere duurzame toekomst voor al onze inwoners en ondernemers ontstaat. Naast de samenwerking binnen de Kempen bundelen we ook de krachten in de regio Zuidoost-Brabant. De regionale samenwerking heeft geleid tot de gezamenlijke Bereikbaarheidsagenda 'Brainport Duurzaam Slim Verbonden'.

2.3.2 Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten

Naast de individuele verkeersplannen (GVP, GVVP, OVP) waarin gemeentelijk beleid is vastgelegd is er binnen de Kempengemeenten ook een gezamenlijke visie opgesteld. "Visie op de mobiliteit in de Kempen".

De belangrijkste speerpunten daarin zijn:

- *Versterken van de economische toplocatie die de Kempen is, door de bereikbaarheid van de maakindustrie, landbouw- en vrijetijdseconomie te verbeteren*

In 2016 is de regio de Kempen genomineerd als één van de 21 'Smart Manufacturing Regions' wereldwijd. 'Slim maken' vormt het profiel van de Kempen. Maakindustrie en landbouwsector staan aan de basis van de bedrijvigheid in de Brabantse Kempen. Naast de maakindustrie is recreatie en toerisme een belangrijke economische sector voor de Kempen. De locaties waar deze bedrijvigheid plaats vindt, moeten goed bereikbaar zijn. Waar mogelijk doen we dit samen met de ondernemers.

- *Het woon- en leefklimaat in de Kempen verbeteren door de bereikbaarheid van zorg-, onderwijs- en winkelvoorzieningen voor de Kempenaren te verbeteren en de overlast van verkeer in woongebieden te beperken*

We willen investeren in de leefbaarheid en vitaliteit van kernen en dorpen. Daarbij hebben we hoge ambities rondom gezondheid en duurzaamheid in de woon- en leefomgeving. Dit staat op gespannen voet met de bereikbaarheid voor auto- en vrachtverkeer. De fiets speelt echter een belangrijke rol in het bereiken van deze ambitie. We investeren bijvoorbeeld in snelle fietsverbindingen naar het stedelijk gebied. Ook investeren we in alternatieve vormen van openbaar vervoer (slimme mobiliteitsoplossingen) om de bereikbaarheid te vergroten. We beperken het doorgaande autoverkeer en overlast door zwaar verkeer wat de leefbaarheid en verkeersveiligheid ten goede komt.

- *Bijdragen aan de Kempische energietransitie door het stimuleren van het gebruik van duurzame vormen van vervoer.*

De Kempengemeenten spreken in hun Klimaatvisie de ambitie uit om energieneutraal te zijn in 2025. Door schoner, slimmer en zuiniger om te gaan met de ruimte en grondstoffen optimaal te (her)benutten. We willen werken en leven in een klimaatbestendige, gezonde en duurzame omgeving. In samenwerking met de provincie zetten we in op openbaar vervoer van duurzame energie (zoals elektrische bussen) en stimuleren wij het gebruik van elektrische voertuigen en de fiets door investeringen in de infrastructuur. Aanvullend worden de mogelijkheden verkend van het combineren van energieopwekking met infrastructuur en het circulair bouwen van de Kempische wegen.

2.3.3 Uitvoeringsagenda

Binnen MRE verband is de uitvoeringsagenda reeds vastgesteld in een samenwerkingsovereenkomst als 'Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant'. Binnen de Kempen werken we bovendien aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de (kleine) kernen door het versnellen en opschalen van slimme mobiliteitstoepassingen en kwalitatief goede infrastructuur. Voor een goede verbinding tussen het landelijk gebied en het stedelijk gebied vraagt dit om slimme mobiliteitsoplossingen en toekomstbestendige keuzes in ruimtegebruik. Daarnaast wordt voor de lokale projecten die gemeentegrens overschrijdend zijn ook de samenwerking opgezocht, hiervoor is geen specifieke agenda maar deze wordt gevoed vanuit het gemeentelijk beleid.

2.3.4 Programmalijn

De doelstellingen/speerpunten die bij het thema mobiliteit zijn gedefinieerd sluiten aan bij de rode programmalijn, ze bevorderen een hoogwaardig woon-, werk- en recreatieklimaat. Kwaliteit gaat daarbij voor kwantiteit.

2.4 Wonen

De Kempengemeenten hebben als kenmerk dat er grote aantallen vrijstaande woningen op (relatief) forse percelen beschikbaar zijn. Er zijn relatief weinig huurwoningen. Voor de minder draagkrachtige Kempenbewoners zijn er te weinig (sociale) huurwoningen en te weinig koopwoningen in de goedkopere (< € 200.000) en middensegmenten (tussen € 200.000 en € 345.000¹). Betaalbaarheid van het wonen is daarbij een belangrijk speerpunt.

Een belangrijke uitdaging is, het zorgdragen voor voldoende woonaanbod en een voorraad die past bij de vraag. Met de groei van 1-en 2 persoonshuishoudens zien we daarbij een steeds grotere vraag naar kleinere wooneenheden, met typisch voor de Kempen, een voorkeur voor grondgebonden woningen.

Transformatie van de bestaande woonvoorraad en zorgvuldig versnellen van de woningbouw zijn dan ook belangrijke speerpunten, waarbij inbreiding prevaleert boven uitbreiding.

Transformatie van de bestaande voorraad is noodzakelijk, zodat mensen langer thuis kunnen blijven wonen. Ook spelen energietransitie c.q. klimaatadaptatie een belangrijke rol bij transformatie van de bestaande voorraad (speerpunten 'Wonen en zorg' en 'Klaar voor de toekomst' uit de Kempische visie op wonen). Dit betekent kleinere woningen, levensloopbestendig, energieneutraal en flexibel beschikbaar.

De sterk groeiende economie in Eindhoven Brainport zorgt voor een aanzuigende werking aan arbeidskrachten, die zijn weerslag kent in een stijgende vraag naar woningen. Daarnaast trekt de economische groei in de regio arbeidsmigranten aan. Aan de ene kant zien we hoogopgeleide arbeidskrachten die in de kennisintensieve industrie werken, de zogenaamde 'expats'. Deze groep zal woningen zoeken aan de bovenkant van de markt. Aan de andere kant zien we lager opgeleide vakmensen, veelal afkomstig uit Midden- en Oost-Europa. De Kempengemeenten beschikken voor deze groep arbeidsmigranten (nog) niet over huisvesting van voldoende kwaliteit. Vraagstukken rond arbeidsmigratie gaan niet alleen over huisvesting en vragen een regionale aanpak waarbij samenwerking tussen gemeenten en marktpartijen van belang is.

2.4.1 Relatie met de MRE

Het inhoudelijke thema wonen behoort (helaas) niet meer tot de speerpunten van het MRE. Op MRE-niveau is er dan ook geen bestuurlijk overleg meer.

Tweemaal per jaar is er op MRE niveau nog wel een ambtelijk uitwisselings/afstemmingsoverleg.

2.4.2 Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten

In maart 2019 hebben vier Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-de Mierden) de Kempische visie op wonen 2019 – 2023 vastgesteld. De Kempische visie op wonen kent 5 speerpunten:

- Versnellen van de bouwproductie...op een zorgvuldige manier
- Behoud van betaalbaar wonen
- Zorg voor elkaar faciliteren
- Klaar voor de toekomst! (in het kader van energietransitie en klimaatadaptatie)
- Wonen én werken

De regionale visie is voor de gemeenten leidend, met dien verstande dat een gemeente kan afwijken wanneer de lokale visie scherpere eisen stelt.

De gemeente Oirschot heeft zich voor het domein wonen aangesloten bij het Stedelijk Gebied Eindhoven². De gemeente Oirschot kent voor het thema wonen een 6-tal ambities³ die grotendeels overeen komen met de speerpunten uit de Kempische Visie op wonen.

2.4.3 Uitvoeringsagenda

Op basis van de Kempische visie op wonen wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. Najaar 2019 zal deze worden voorgelegd aan de colleges.

2.4.4 Programmalijs

Gezien de omschrijving past dit thema het beste binnen de rode programmalijs, met daar waar het gaat over wonen in het buitengebied en het bewaken van het landelijk karakter van het wonen in de Kempen een uitstapje naar de groene programmalijs.

¹ De hier genoemde bedragen zijn richtbedragen uit 2019

² Stedelijk Gebied Eindhoven bestaat uit de gemeenten Best, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Nuenen, Oirschot, Son en Breugel, Veldhoven, Waalre

³ Voldoende woningen voor de huidige en toekomstige doelgroepen; voorzien in een toekomstbestendige woningvoorraad; ruimte bieden aan initiatieven vanuit de bevolking; aantrekkelijkheid als woongemeente behouden en waar mogelijk vergroten; herbestemming, transformatie en herstructurering van bestaande gebouwen en locaties; bieden van innovatie en experimenteerruimte.

2.5 Economie

De Kempen kent een bloeiende en gevarieerde economie, waar veel bedrijven gevestigd zijn. We zijn onderdeel van de Brainportregio en blinken uit in slimme maakindustrie. Daarnaast hebben we een prachtig gebied dat aantrekkelijk is voor toeristen, die terecht kunnen bij de vele toeristische bedrijven. Alle bedrijven in de Kempen zijn samen enorm belangrijk voor onder anderen werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. De Kempengemeenten ondersteunen het lokale /regionale bedrijfsleven en werken al vele jaren samen op het gebied van Economie.

Bedrijventerreinen

Veel bedrijven zijn afhankelijk van een locatie op een bedrijventerrein. Denk aan de slimme maakindustrie, bouwbedrijven, maar ook bijvoorbeeld transportbedrijven of groothandel. We streven allemaal naar bedrijventerreinen die zowel kwantitatief als kwalitatief aansluiten bij de behoefte van het bedrijfsleven. In 2012 is de Bedrijventerreinvisie De Kempen gezamenlijk opgesteld. In 2019 wordt met vier Kempengemeenten een nieuwe visie opgesteld.

Het Kempisch Bedrijven Park (KBP) is daarnaast een mooi voorbeeld van samenwerking in de Kempen. De vier deelnemende gemeenten zijn ieder voor 25% eigenaar; inmiddels is een groot deel van de gronden verkocht.

Multi-helix samenwerking met als focuspunt Talentontwikkeling

De multi-helix samenwerking is een overleg tussen overheid, ondernemers, onderwijs en Brainport op Kempenniveau. De gedachte is dat we veel raakvlakken hebben en elkaar kunnen ondersteunen. De laatste jaren is er een groot verschil tussen het aanbod van werknemers en de vraag van werkgevers naar geschoold personeel. Het gebrek aan voldoende en gekwalificeerde medewerkers kan de economische groei van de regio beperken. Daarom is de focus binnen deze multi-helix samenwerking nu de Talentontwikkeling.

Vrijtijdseconomie

Vrijtijdseconomie (VTE) is een belangrijke economische pijler binnen de Kempen. Om de vrijetijdseconomie ook in de toekomst te behouden als sterke pijler is een duurzame samenwerking tussen gemeenten en bedrijven in de Kempen noodzakelijk. In 2017 is de Kempensie- en Uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie (VTE) door de raden vastgesteld.

Detailhandel

Ook op het gebied van detailhandel wordt al jarenlang samengewerkt. De problematiek op dit gebied is in veel gemeenten vergelijkbaar. In 2015 is een Regionale Detailhandelsvisie De Kempen vastgesteld. Hierin is o.a. afgesproken te streven naar concentratie van detailhandel in kernwinkelgebieden. Vanuit de uitvoeringsagenda is een 'Retailboard' opgericht; dit is een overleg tussen gemeenten en winkeliers vanuit de vier Kempengemeenten.

2.5.1 Relatie met de MRE

Bedrijventerreinen

Voorheen lag de voorbereiding van de regionale afstemming op MRE niveau bij het MRE. Bedrijventerreinen is echter geen thema meer bij het MRE. De 'landingsplaats' is praktisch ingeregeld door Ambtelijke RO/EZ afstemming, een bestuurlijk afstemmingsoverleg en de projectgroep voor de Bedrijventerreinvisie. Gemeente Reusel-De Mierden is Kempisch bestuurlijk trekker en woordvoerder.

Multi-helix samenwerking met als focuspunt Talentontwikkeling

De genoemde multi-helix samenwerking is op Kempenniveau. Ook op het niveau van de 21 gemeenten is er een multi-helix samenwerking: Brainport. De MRE is hier de vertegenwoordiger van de lokale overheden zowel op uitvoerend als bestuurlijk niveau binnen Brainport. Een stakeholdersanalyse heeft uitgewezen dat de lijnen met MRE moeten worden aangehaald om de Kempische Agenda binnen Brainport uit te dragen. Gemeente Bladel is Kempisch bestuurlijk trekker en woordvoerder.

Vrijtijdseconomie

Leisure is geen thema meer bij het MRE. Binnen de MRE is wel afgesproken dat zij verder gaan met kennisuitwisseling het zorgen voor een netwerk op dit gebied. De 'landingsplaats' is praktisch ingevuld met ambtelijk en bestuurlijk overleg, waarbij de gemeente Eersel bestuurlijk Kempisch trekker en woordvoerder is.

Detailhandel

Detailhandel is geen MRE thema meer. Binnen de MRE is ook afgesproken dat zij verder gaan met kennisuitwisseling het zorgen voor een netwerk op het gebied van centrumontwikkelingen (zie MRE werkprogramma 2020). De 'landingsplaats' is praktisch ingevuld door ambtelijk en bestuurlijk overleg, waarbij de gemeente Reusel-De Mierden bestuurlijk Kempisch trekker en woordvoerder is.

2.5.2 Overeenkomst in de visies van de Kempengemeenten

Op het gebied van Economie zijn reeds gezamenlijke regionale visies vastgesteld.

Bedrijventerreinen

Vier Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden) hebben een gezamenlijke visie opgesteld. Dit betreft de Kempische Visie Bedrijventerreinen “*Naar een strategie voor bedrijventerreinen in de Brabantse Kempen*”. Het doel is om ontwikkelingsruimte en groeimogelijkheden voor de Kempische Industrie te faciliteren, waarbij daadwerkelijke behoefte en herstructurering van de bestaande terreinen belangrijke uitgangspunten zijn. Ook het Kempisch Ondernemers Platform (KOP) heeft hierbij een belangrijke rol. Thans wordt de gezamenlijke visie op de bedrijventerreinen in de Kempen herzien. In de visie moet helder worden hoeveel hectaren bedrijventerreinen we nodig hebben en wat de gewenste kwaliteit is, voor nu én de toekomst. De verwachting is dat de visie eind dit jaar aan de raden aangeboden kan worden voor vaststelling.

Multi-helix samenwerking met als focuspunt Talentontwikkeling

De gemeenten Bladel, Bergeijk, Eersel en Reusel-De Mierden hebben de handen ineen geslagen met het onderwijs, Kempenplus en het KOP. Belangrijke initiator hierbij is het Huis van de Brabantse Kempen en Brainport doet ook mee.

Het doel is om organisch, maar ook met ambitie en optimisme te groeien naar een multi-helix tafel die zich ten doel stelt de Slimme Maakregio de Kempen nog slimmer te maken. Focuspunt is hierbij Talentontwikkeling. De partijen zijn aan tafel gebracht, denkrichtingen geformuleerd, kansen en uitdagingen zijn in beeld gebracht. De volgende stap is het verder concretiseren en formuleren van projecten en deze in samenhang inbrengen bij programma's zoals Brainport.

Vrijtijdseconomie

Leisure is (sinds 2016) geen MRE thema meer, ‘landingsplaats’ is praktisch ingevuld met ambtelijk en bestuurlijk overleg, waarbij de gemeente Eersel bestuurlijk Kempisch trekker en woordvoerder is. Op verzoek van de Kempenraden is deze samenwerking vervolgens in een Kempenvisie- en Uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie (VTE) 2017-2019 geformuleerd en op advies van deze Kempencommissie door de vijf afzonderlijke gemeenteraden vastgesteld in 2017. De vijf Kempengemeenten hebben in samenwerking met de toeristische sector: 5 grote parken, Horeca, Land van de Brabantse Kempen, Centrumnagers, samenwerkende TIP's, Kempenmuseum, Huis van de Brabantse Kempen en coöperatie Streekproducten Kempengoed, een startdocument ondertekend om deze samenwerking te bekrachtigen en projecten uit het UVP te prioriteren.

Het doel van deze samenwerking is het behoud en liefst vergroten van het economisch rendement en de versterking van de leefbaarheid in de Brabantse Kempen. De sector is zeer versnipperd en vormt met circa 2,5 miljoen overnachtingen en gemiddeld 11% lokale werkgelegenheid economisch gezien een groot belang dat blijft stijgen. Bij de uitvoering hiervan wordt met name ingezet op het formuleren en verder uitbouwen van de eigen identiteit van de vijf individuele gemeenten, deze kunnen vervolgens gekoppeld worden middels Product Markt Combinaties. De Brabantse Kempen heeft de samenwerking opgezocht met oa Eindhoven247 voor integrale samenwerking binnen de Brainportregio en met VisitBrabant voor provinciale promotie en samenwerking. Na 2019 lopen sommige projecten nog door. Reflectie op het bestaande UVP zal in overleg met alle samenwerkende partijen en Eindhoven247 gedaan worden en waar nodig aangepast en op-nieuw voorgelegd worden aan de vijf Kempenraden.

Binnen de Kempen wordt een voorstel voorbereid voor het opstellen van een nieuwe gezamenlijke visie op dag- en verblijfsrecreatie, als vervolg op de visie die in 2008 is vastgesteld.

Detailhandel

De gemeenten Bladel, Bergeijk, Eersel en Reusel-De Mierden hebben in 2015 hun gezamenlijke visie onderschreven in de “Regionale visie detailhandel De Kempen”. Het doel is om detailhandelsontwikkelingen Kempisch af te stemmen zodat het verzorgingsniveau in de kernen wordt behouden.

Op dit moment speelt de discussie of de uitgangspunten in de huidige regionale detailhandelsvisie nog actueel zijn. Er ligt een voorstel om middels een analyse de huidige visie te confronteren met de recente trends/ontwikkelingen en koopstroomonderzoeken en de centrumvisies in de Kempengemeenten. Op basis van deze analyse wordt duidelijk waar de uitdagingen liggen, en/of deze uitdagingen van lokaal of Kempisch niveau zijn. Vervolgens kan besloten worden tot vervolgstappen.

2.5.3 Uitvoeringsagenda

Tijdens poho-overleg economie (22-08-2019) is besloten dat de uitvoeringsagenda een hoe-vraag is en derhalve (nog) niet opgenomen wordt in de Strategische Kempenagenda.

2.5.4 Programmalijn

De onderwerpen die behoren bij het thema economie sluiten aan bij de rode programmalijn. Er wordt gestreefd naar een hoogwaardig woon-, werk- en recreatieklimaat waarbij kwaliteit gaat voor kwantiteit.

Positie Oirschot

Sinds ca. 5 jaar is gemeente Oirschot op het gebied van Economie grotendeels aangesloten bij het Stedelijk Gebied. Dit geldt voor bedrijventerreinen, detailhandel en de multi-helix-tafel. Voor Vrijtijdseconomie neemt Oirschot wel grotendeels deel in de Kempen.